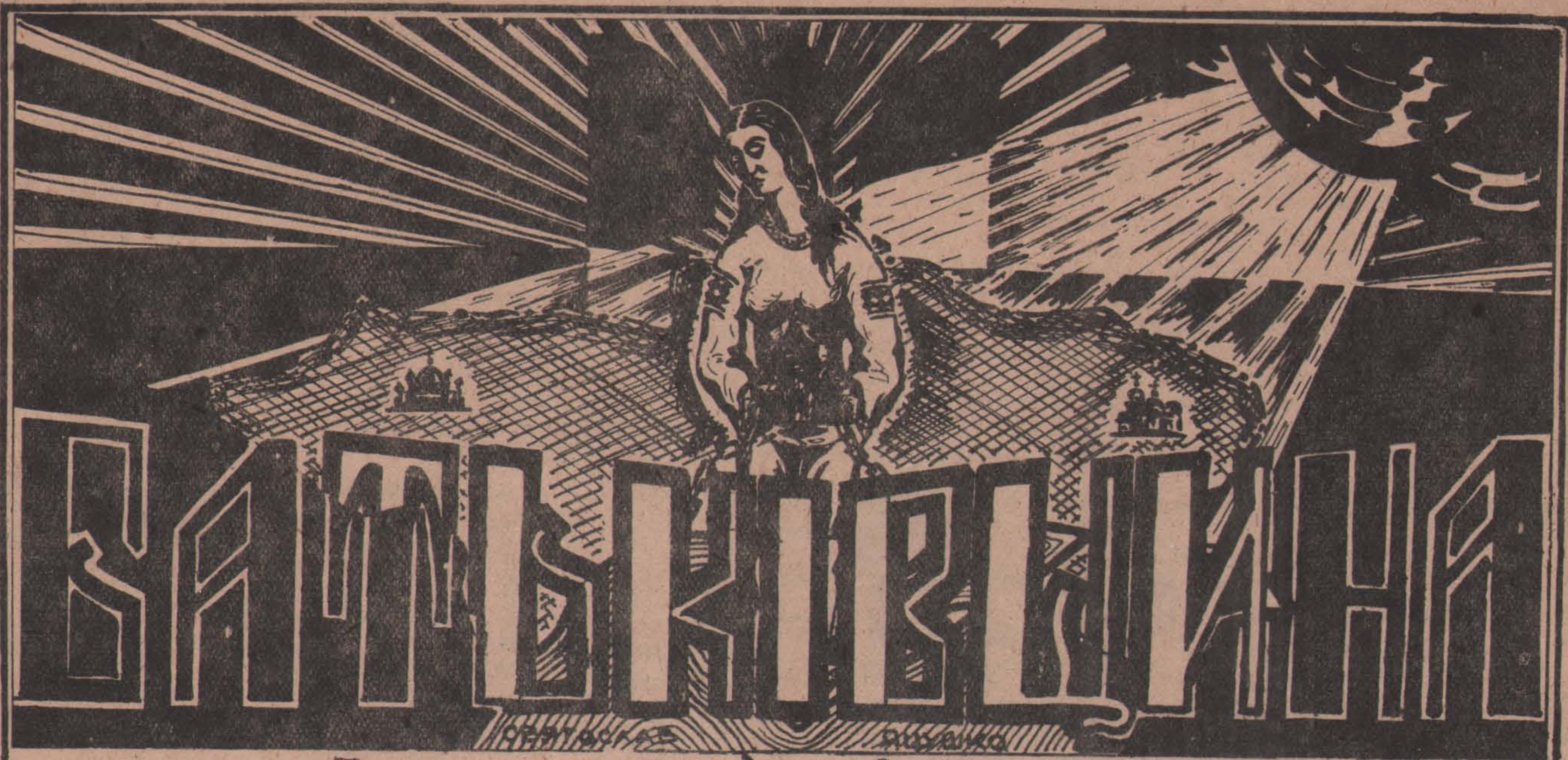

О. Нордуба

РІК II.

Інформаційний ТИЖНЕВИК

ТАБОР 17. II. 1946 РІМІНІ

ЧИСЛО: 6(19)

Дніврічний МУДРИЙ Заодоць

В одинадцятому столітті по Різдві Христовому поміж світовими потугами : Візантією та Священно-Римським імперією німецької нації величаво розкинулась Київська держава зі всіма своїми землями від Білого та Балтійського до Каспійського і Чорного моря. Вона була першокласною могутньою імперією, порядкуючию силовою Сходу Європи, на яку тоді дивився весь цивілізований світ, з якою брали собі взірець інші держави й рахувались з її думкою, словом, та силою.

Особливого розквіту Київська держава досягла, коли в Києві на великоніжому престолі сів улюблений син Володимира Великого Ярослав, названий сучасними "ому істориками та державними мужами Мудрим за велику мудрість його державних чинів. Одружений з донькою шведського короля Олафа, син великого батька - монарха, вихований в дусі його славних державницьких дій на героїчній традиції народних витязів і византійської культури, він був добре підготований до державного кермування ще попереднім князюванням під кермою старого політика й лицаря, боярина Добрині, в Новгороді на півночі, який був найбільш відповідальним та багатим уділом Української держави після столиці Києва.

В міжнародних відносинах великий князь Ярослав так мудро скерував свою політику, що його добре підібрані дипломати мали великий вплив при чужих дворах, підpertі модерною тогочасною силою України та вдалою торговельно-господарською діяльністю Київського уряду і його підвладних купців та бояр. На доказ його могучості і сили маємо цілий ряд умов з різними державами, торговельного, культурного, політичного і військового змісту. В наслідок цього багато європейських королівських династій намагались по-родатися з київськими володарями, і тому ми бачимо наших Ярославен на престолах королів Франції (Ганна Ярославна - жінка Генрика), Норвегії (жінка короля Геральда), Німеччини та інших, і з того то причини. зовуть Ярослава Мудрого "тестем Європи". Про це все знаходимо докази в своїх і чужинецьких джерелах.

Він Ярослав Мудрий вів не багато. Зате, опертий на здорову еліту, просянкнути державницьким духом і годістю, зумів так побудувати внутрішнє та зовнішнє життя своєї імперії, що всі сусіди "ого по-

важали і шукали не війни, а добросусідських відносин, мир та союзу, бо дружба з Київським володарем гарантувала безпеку. Ярослав Мудрий розпочав своє панування перемогою над польським королем Болеславом, що встрявл був, як тестъ Святополка Окаянного, в міжособінну війну, що руйновала Київську державу. Він зєднав усі українські землі, вигнав поляків і руїнників, що були спровадили тих останніх, встановив мир і лад по всій Україні, збудував систему оборони на заході, а для Ізборського підсилення збудував славний город Ярослав. Так то зумів силою і спритом підперти сильно свої західні кордони.

До Ярослава Мудрого урядували та судили на підставі звичайного права, а великий князь відчув, що це недостатнє для такої великої і розвинутої держави, як його Київська. І тому, з допомогою різних високочесніх сучасників, створив перший український кодекс законів і назвав його "Руська Правда". Там було зведенено перевірене звичаєве право нашого народу, нові закони та запозичення, виbrane з законодавців інших держав. "Руська Правда" стала основою ісального сучасного і подальшого українського урядування, судінництва та законодавства, а також для законодавств сусідніх народів: москалів, румунів, мадярів, поляків та славнозвісного Литовського статуту. Вона й дала умови для всебічного розвитку українського життя. Цей твір Ярослава має собі рівним лише "Юстиніанський кодекс" Візантії та "Наполеонський кодекс" у Франції. Таке було й велике значення.

У всіх галузях державницького життя Ярослав Мудрий продовжував творчу діяльність свого батька. Він безупинно підносив культурний та цивілізаційний рівень своєї держави, унезалежнюючись від Візантії, від того культурного центру, з якого черпала свою віру, освіту та виховання, скрестивши Ізборськ з впливами Західної Європи. Тому він домігся встановлення у Києві окремої митрополичної катедри в 1037 р. ще з митрополитом греком, а вже в 1051 р. київським митрополитом став Іларіон, по походженню і духу - українець. Цим започатковується автокефалія - незалежність нашої церкви. За Ярослава Мудрого повстали перші на Україні монастири, що були вогнищем

української християнської культури. Одним з перших повстало з печери, якою користувався для молитви ще ченцем митрополитом Іларіоном, Київсько - Печерська Лавра, а іншими основоположниками були святі отці - Антоній та Теодозій. І вона то стала центром християнської культури на Україні. В таких то монастирях та церквах переписувались і видавались книжки, малювались образи, писались нові твори, виголошувались казання. При монастирях заснували перші школи, при чоловічих - для хлопців, при жіночих - для дівчат. Останніх ніде в Європі ще не було.

Ярослав Мудрий, відчуваючи, що "ого держава має світове значення, та столиця притягає увагу чисельних відвідувачів, монархів та державних мужів, оздобив Київ прекрасними будівлями, величними спорудами. Він розбудував місто, фортецю, ліпший князь терем та збудував пречудовий Софіївський Собор, який ще і нині, навіть по барокковій перебудові ХVІІ та ХVІІІ ст., пророчисто свідчить про силу християнського чуття в старій Русі - Україні і є від-

зеркаленням високої будівельної техніки того часу в нашому краї та виявом творчого мистецтва нашого народу. Київський собор Св. Софії не є простим наподобленням царгородської патріаршої катедри, а втіленням також своїх власних мистецьких вражень.

Відвідувачі в своїх описах в захопленням згадують про цю столицю Ярослава. Сучасні і пізніші історики та мемуаристи вихваляють Україну, як одну з найбільших держав того часу, а інші великого володає порівнюють з такими видатними монархами, як Олександра Македонського, Октавіана Августа, Клівія Цезара, Юстинія Великого та Карла Великого. Намісні історики, оцінюючи законні дії Ярослава Мудрого, назначають, що Україна ніколи не була такою великою світовою потугою, як за його часів. Його війни керувували не лише зовнішньою політикою, але теж війни управління активними чинниками в самому нутрі держави повинно бути зразком для нас - борців за відродження Української Держави.

Дніпрові пороги

На порогах, крім шляхів, лоцмани ще вивчили кілька стежок, якими вони переправляли плоти у скрутний час, коли з причин, а було їх багато, вони мусили губити той, або інший шлях. На "цикавіші стежки" - "Коростява течія". Вона відокремлюється від Дніпра і проходить рівнолежно йому поза великим островом "Дубовим". І знову вливается в нього. Вся вона яскраво залишена камінням, а під кінцем її перетята дубовою заборою. Дивлючись на неї збоку, вона рябіє від каменів і тому має свою назву. Отже лоцмани умудрилися, безпечно нею пропливали й таким чином обмінали велику загрозу. Розкіт руху через Дніпрові пороги різного торговельно - промислового транспорту припадає на дев'яності роки. 1910 р. лоцмани, що пропливали на порогах, було 488. Того ж року через пороги, на яких Дніпра ними переправлено різних суден з крамом непаревих 83 шт., парових, тобто пароплавів, 4 шт. і плотів - 390 шт. Вантаж усього торговельно - промислового краму дорівнював 159 594 огнів кілограмів, вартістю на 1 472 985 карбованців. За 1900 - 1910 рр. під час переправи нещасливих випадків було: з суднами - 2 із плотами - 3; всього на суму збитків - 4 100 карб.

У ті часи за свою працю на порогах лоцмани вже мали добрий заробіток. Старший лоцман (партіонний) що керував переправою через пороги цілою групою (партією) плотів, в кількості 20 шт., більш або менш один два плоти, які взагалі такими групами лісопромисловці сплавляли плоти на низ Дніпра, за навігаційний період кожного року (травень - вересень) зароблив перевісно 1 000 карбованців золотими. Рядовий лоцман, що знав тільки один свій пліт, за той же час заробляв 400 - 500 карбованців, а заробіток лоцманів що переправляли виключно судна, дорівнював заробіткові старшого лоцмана - плотів.

Крім безпосереднього заробітку, за кожне судно і пліт, що йшли через пороги, у загальному лоцманському скриньку промисловці платили мито. За 1910 рік зібране мито дорівнювало 4 052 карбованців і 85 коп. 1874 року за митові гроши лоцмани у своєму селі Лоцманській Камянці збудували цегляну церкву імені св. Миколая, вартістю 45 000 карбованців. Трохи пізніше у лідича Мілорадовича, по сусідству, купили 1 200 десятин польової землі та витрачали їх на інші свої потреби.

Лоцманський заробіток на порогах не був коночним для прожиття, а допомічним. Лоцмани де й господарювали - сіяли хліб, займалися городництвом, риболовством, пасічництвом, садівництвом та годівлею худоби.

Але такі умови праці, лоцмани мають забути й не домагалися скасування їх обов'язкової праці на порогах. Напаки, лоцманське населення всіма способами прагнуло здобути науку лоцманську і працю. Але уважали спрагу їх в міністерстві шляхів належною до розгляду і час від часу розглядали їх та все відволікали. Нарешті 30. I. 1910 р. міністерство передало їх на розгляд Державної Думи з метою схвалення. 24. II. 1910 р. в Думі їх розглянули "наділені державні" ради (сенат), а у який спосіб цікаве лоцманське гітмансько розглянуто державною радою, лишилося таємницей.

Отже, у наслідок цього давнього лоцманського клопотання, року 1912 лоцмани чеснопівано "за своє диво одержали від міністерства, шляхів, статут" "Общество дніпровських лоцманів", якого складено без їх участі, авіть відома в управлінні начальника водних та грунтових шляхів, за підписом князя Маховського й затвердженого міністром шляхів С. Рухловим. I. 3. 1912 р. Термін його - трохи різний - 1912 - 14 рр. Але ста-

лося, що він був першим і останнім.

За силу цього статуту дніпрові лоцмани були зобов'язані переправою через пороги суден і плотів і підлягали контролю управління Київською округою шляхів сполучення. Передбачалася ним кара "нагорода". Мито, що бралося з лісопромисловців до введення статуту, відпало. А замість, для утвіднення лоцмансько-громадського капіталу, запроваджено утримання з їх заробітку, який, у свою чергу, інредбачався за статутом, таксом. Порівнюючи лоцманський заробіток за переправу через пороги плотів до ведення таксі за статутом для рядових лоцманів він був тодіжній з заробітком і по таксі, а за переправу суден по таксі передбачався меншим проти попереднього на 30 - 50 %, в залежності від судна. Заробіток старшим лоцманам по переправі плотів (партіонним) таксом зовсім не передбачався.

З початком світової війни 1914 р., рух транспортування через пороги суден і плотів зменшився на 90%, а по війні, під час революції, зовсім занепав.

Цей рух знову поновився за часів большевицького панування в період НЕПУ, але в досить незначним розмірі.

У 30-тих роках на Дніпрі, зараз за порогами, між крутыми скалистими берегами, висотою до 40 метрів збудовано дніпрельстан. Праніто - бетоновою греблею впереди Дніпра спинено рух його прудних вод. Перед греблею Дніпро надувся, спливши "піднявся" вгору до рівня своїх вод у місті Дніпропетровську й таким чином всі пороги з островами, скелями "окремими каменями" лишилися глибоко під водою.

Гребля не сягає цільно від берега до берега, а з обох боків є промежтки, на яких праворуч встановлено турбіни, що навколо на сотки тисяч метрів подавали великої потужності електрострум, яким освітлювалися міста, села та рухалися заводи, трамвай, водогони та інше. А ліворуч греблі пристосовано шлюзи, через які вниз і вгору переправлялися пароплави інші судна.

Тоді Дніпро від м. Дніпропетровська до дніпрельстану став повноводним, спокійним і сумним; розлився геть - геть в боки, затопив старі береги, навколо села, степові долини, балки, южні ознаки про колишні грізні пороги з їх островами, скелями "лишилися". А на місці, де вони були, почали безпечно курсувати пароплави та човни вгору і навіз.

Року 1941 большевики, під час наїзду на Україну підступаючи, зруйнували вибуховими речовинами дніпрельстанівську греблю. Раптом новий Дніпро зарів, що через ту руйнацію половина спинених "ого" вод стекла навіз. І у наслідок виринуло половиною порогів. Вільно заклекотіли води, промили залих мулу між ними і з ову заспівали вони чарівних пісень на всі тони, виголоси.

Не загинули пороги під гнітом вод. Не загине і наша мати Україна від тиску облудного большевизму. Настануть часи, коли одурени "українські" народ, гордо піднесеться, поштовхне тяжкі каїдані, струса не омає і почне і буде жити своїм справжнім демократичним життям!

Примітка: Складаючи цей коротенький нарис, я користувався: 1. Ракенопроектом міністерства шляхів ч. 354, 1911 р. 2. Артикулом 82, п2 (Збір. Зак. том. 4. 1897 р.). 3. Статутом для дніпровських лоцманів за 1912 рік та 4. "Як жило славне Запорізьке Низове Військо" - "Ворницький" Д.І., видання 1918 року.

Змінниця

організація Зединених
Націй.

У неділю на засіданні ОЗН відбулось заприсяження головного секретаря ОЗН Тригве Ліс. У присязі сказано, що він з найбільшою сумлінністю і лояльністю виконуватиме обов'язки секретаря.

Після заприсяження головного секретаря приступлено до дальших нарад. Під час нарад обговорювалося справа Греції. Голосами промовцями були Бевін і Вишинський.

Перший забрав слово Вишинський. Він сказав, що, на його думку, ніщо не загрожує більше світовому миру, ніж твердження Бевіна, що совіти величать ворожу пропаганду проти Британії, і що немає, зараз, приязніх взаємин між союзниками і Британією. На запит Бевіна, чи присутність англійських відділів у Греції з загрозою світового миру, Вишинський відповів: "Рішучий відповідь російського уряду на це питання є: присутність британських відділів у Греції загрожує світовому миру". На закінчення Вишинський ще раз захадав відтягнення англійських військ з Греції.

Слідуючим промовцем був Бевін. Він дав відповідь Вишинському. Бевін заявив, що свої докази він може скріпити документами. Відносно союзників, Бевін сказав, що англійський народ є розчарований, а це тому, що союзники зажадали, що їхніх військ з Греції, Бевін заявив, що щойно тоді, коли у Греції настане стабільний, певний уряд, британські війська опустять цю країну. Відтак промовляв грецький делегат Ахмідес. Він виступив проти Вишинського і сказав, що власне присутність англійців у Греції це ціле щастя.

Слідуючого дня президент Ради Безпеки заявив, що після того, як більшість членів Ради признала присутність англійців у Греції за нещідливу для миру, грецьке питання треба уважати за полагоджене. Цього самого дня Рада Безпеки вибрала 13 суддів для міжнародного суду. Комітет для гуманітарних питань прийняв російський внесок створити комісію для розгляду питання скітальців у Європі.

Після того, як дійшло до порозуміння між Бевіном і Вишинським у грецькому питанні, у четвер Рада Безпеки розглядала внесок союзників України відносно подій у Індонезії. Дивним є, що представник союзницької України, подібно, як його товариш з Москви, бачить у присутності британських відділів у Індонезії небезпеку для миру.

По дебатах на цю тему, в якій взяли участь Мануїльський, Бевін і представник Голландії, який сказав, що британські відділи є потрібні в Індонезії, зацінено розглядати це питання.

Греція почував себе сильнішою.

Грецький президент міністрів Софліс у розмові з кореспондентом Ройтера сказав:

"Мій уряд є задоволений з розвязки, яку найдено на засіданні Ради Безпеки. Завдяки розмовам, Греція здобула повагу, а це тому, що представники великородзиних узнали по-

вят нашої країни. Становище моого уряду скріплено. Зроблено все, щоб дати реальні підстави тій демократичній стабілізації, про яку говорив міністр Бевін.

Вибори відбудуться невідкладно при кінці березня."

Відголоси з Греції.

Заяви російських представників на засіданнях Ради Світової Безпеки про дії англійських військ у Греції спонукали грецькі круги зайняти відповідне становище. Грецький представник у Лондоні заявив, що присутність англійських відділів у Греції є необхідна. Шериф поліції у Афінах виступив проти заяви Вишинського, ніби то у Греції останніми місяцями дійшло до великих неспокоїв. Грецький міністр для публичного порядку і безпеки заявив представникам преси, що російські повідомлення про заворушення у Афінах і околицях є безпідставні.

На засіданні Ради Світової Безпеки союзний представник Вишинський розпочав свою доповідь атакою проти грецького уряду і захадав, щоб англійці можливо якнайскоріше відтягнули свої війська з Греції. Він пригадав, що вже раз союзний уряд у меморандумі висказав свої погляди на положення у Греції. У тій країні діється щось, що противне демократії і тут ані право, ані приписи не мають ніякого значення! Подій у Греції, - сказав Вишинський, - загрожують миру. Та, що діється зараз у Греції, - продовжував він, - це страшні вчинки більших терористичних банд і монархістичних елементів, які находити підтримку зі сторони британських військ."

У відповідь на слова Вишинського виступив англійський міністр Бевін. Свою промову розпочав він словами: "Мої панове! Ви що жно почули слова російського представника. Зі способу, в якій він зясовує ситуацію у Греції, видно, що не є конечним відтягнути британські війська із Греції, але, про тивно, вислати їх туди ще більше!" Відносно закидів щодо загрози миру, Бевін назавв закиді Вишинського "безумними". Він заявив, що відносно добре "вивінованої" армії у Болгарії (100 000 чол.) і Югославії (300 000 чол.), мала армія Греції з підтримкою англійської залоги не може загрожувати миру.

"Я відчуваю, - сказав Бевін, - що є інші причини, про які знає тільки російський уряд. Шалена пропаганда з Москви у всіх зайнятих країнах і використовування місцевих комуністичних партій, наставлення до англійського народу і уряду, - це, на мою думку, - закінчив свою промову Бевін, - найбільша загроза для миру."

Американська Федерація праці стала атакувати режим ранка.

(С.е.С.-І.2.46.) Американська Федерація праці звернулась до ОЗН визнати вигнаний еспанський республіканський уряд, що його очолює президент Мартінез Барріо. АФП просить ОЗН дати моральну підтримку

єспанському республіканському урядові.

Заява, яку предложено державно-му департаментові, стверджує:

"Еспанський народ стогне під залізним чоботом страшного терору фаланги і не може скинути з себе фаланги. Народ Еспанії очікує нашої допомоги.

В боротьбі за вільність і демократію ми пропонуємо, щоб представники націй на майдані конференції над єспанською справою, яку скличе Франція, відважно визнали вигнаний еспанський республіканський уряд".

Дотепер Мексика, Гватемала, Болівія і Панама визнали вигнаний еспанський уряд.

АФП стверджує повну солідарність елементів латинської Америки у спільному фронті проти знайдженого режиму Аргентини, що підібно, як Еспанія, сприяє нацистам, переслідує в себе робітників, лібералізм і демократію.

Агіре поїхав до Парижу.

(С.е.С.-І.2.46.) Антоніо де Агіре, президент автономної Басківської республіки, виїхав літаком до Парижу.

Агіре, який грав важну роль у домінанті війні в Еспанії, виїхав до Франції, щоб приготувати поворот вигнаного еспанського уряду до Європи. Він є відомий з того, що підтримував уряд Жироля і обстоював негайнє перенесення уряду до Франції.

Справа біженців на засіданні комітету ОЗН.

(АПВ-9.2.46.) На засіданні комітету для гуманітарних питань обговорювалося знову справу біженців. На увагу заслуговує те, що відкинено три замінні союзницькі внески.

28 голосами проти 6 -ти відкинено союзницький внесок, що біженці можуть поселятися на нових територіях тільки за згодою уряду держави, з якої походять, і держави, в якій мають поселитися.

Другий відкинений внесок союзників жадав, щоб в таборах заборонити пропаганду проти повороту до дому. Вкінці третій внесок жадав, щоб більшість адміністраційного персоналу тих таборів становили горожани тих держав, з яких походять дані таборовики.

За час цілої дебати Елеонора Рузель обстоювала за біженцями і спротивилася методам, яких вживали, щоб змусити біженців до повороту додому, проти їх волі.

Боротьба в Палестині.

(Ю.Дж.-І.2.46.) Делегація арабського комітету гостро запротестувала проти децізії англійського уряду, яка дозволяє юдейській еміграції на виїзд до Палестини. Араби заявили, що юдейської еміграції не впустять.

Натомість жиди, коли довідалися, що згідно з децізією уряду має право виїздити до Палестини тільки 1 500 осіб місячно, зорганизували протести, заявляючи, що це число є надто мале, щоб задовільнити наглі потреби бездомних жидів у Європі.

Імперіалізми.

Під такою назвою помістив італійський щоденник "Джорналь дель Емілія" з дня 3.2.46 р. статтю Павла Тарзо, у якій безсторонньо відз'єркалено міжнародне становище в обличчі нового судару між СРСР та Англією в Раді Безпеки ООН. Автор каже, що хоча після нарад Бевін і Вишинський дружно розмовляли при чаці, то це не могло стерти гострих слів, що поспались перед тим, та фактів, які їх викликали... .

С певне, що Вишинський не кинув свого обвинувачення в ім'я міжнародної справедливості, чи в ім'я грецького народу, лише задля власних інтересів. Він прямо переїшов до пропозиції відтягнення англійських військ із Італії, Франції та Голландії. Та Бевін сам виступив до протиатаки, обвинувачуючи СРСР та Союз в заколочуванні міра. Він сказав, що Англія не має потреби брати лекції моральності від СРСР, які допомагали Гітлеру, коли Англія грозила інвазією. Він прийшов до влади при допомозі вільних виборів, що не відбулися за рецепткою одної виборчої листи. Не загиблившись в суть полеміки, автор підкреслює, що світ далекий від дійсного міра і співпраці.

Італія не повинна вміщуватись у чужі непорозуміння, приставати до якихнебудь бльоків, лише остатиць нейтральною. Політика не керується сингеленталізмом, але реалізмом та інтересами. Тому італійський народ мусить обєднатися для власного добра і не піддавуватися чужим інтересам, коли не хоче бути стертим в пороху у страшнім зударі.

Атомний мир.

("ді - Італія" - 2.1.46.) Сьогоднішній мир народився мертвим ще перед народженням. Французький державний муж Клемансо говорив, що дійсний мир мусить тривати щонайменше 40 років. Задумати та створити кількаітній мир пострапить хтонебудь. Можливо, що Клемансо перебільшив, бо він взагалі любив крайні окреслення. Хто зна, що він сказав би про новий мир.

Мир триває звичайно так довго, скільки часу потрібно на відбудову озброєння, припасів, енергії, одним словом - потенціялу, знищеної попередньою війною, та на створення нових ворожих фронтів. Дуже часто нагромадження воєнного потенціалу випереджує творення фронтів, або протилежно. Історія є химерною. Та такого випадку, щоб потенціал і ворожі фронти були готові відразу після закінчення однієї війни, не були досі в історії. Це є революційною повістю без прецеденсу.

Приглянемося більше до цієї справи. Перед Гірошімом світ думав, що війна після так жахливого знищенні не мала б матеріальних можливостей повторитись скоріше, як за два, або три покоління. Теперішнє покоління має її в кожному випадку досить. Якож же може бути інакше, коли потерпіло до 50 мільйонів людей, і доля цілих народів стала на краю пропасті. Та цей оптимізм був рідше висловом розпуки. Вже тоді зарисувались съогочані "Фронти". Треба відверто зазначити, що Гебельс не винайшов цяха англо-совітської ревалізації. Світ не тратив надії, що

згоду, яку осягали під час війни, проповідують і на час миру. Тому вибух атомової бомби викликає дійсно парадоксальне враження та зруднування, як цим із карт, усі дотого-часні логічні припущення та надії.

Бо що являє собою атомова бомба, що в закутках людської уяві криє в собі кінець світу? Вона нищить 300 000 - не місто. Літак може взяти їх сотню, чи тисячу. І дучи слідом логічного порівнання, літак може знищити цілій народ, ескадрилья - континент, а штафета - земну кулю. Та тут вже людська уява інколи така гаряча, починає відмовляти послуху. При довільній, обмежений кількості чи мірі, як 100 людей, сто кілометрів, наша уява не потрапляє на велику труднощі. Та інакше діється, коли мова, пріміром, про 20 міліардів людей, 100 міліонів світільників років і т. п. Ми є за межами, не лише реального, але і можливого уявлення. Ніхто не може і не хоче уявити собі нашу земну кулю розбиту на двоє, чи навіть падаючу в пропасті етеру міріядами іскристих метеорів. Ніхто не хоче вірити в те, що людська нетерпливість могла б посунутись до такої крайності, що перешкодить конечному порозумінню. Світ непокоять тепер ще більше нові вістки про те, що голландські і шведські вчені мали до того степення удосконалити досліді над атомовою та ядерною фізикою, що вони зможуть створити лабораторійними середниками та без міліардів доларів атомову бомбу. Що тоді може статися? Чи не стане така атомова бомба у злочинних чи неуміркованих приватних руках новою загиблію людства? На жаль, в тім відношенні ми є обмежені до фантазій, хоч прикрих для нас і жахливих.

Атака Москви на Ватикан.

("О.Р." - 2.2.46.) Москва в сучасний момент всіма засобами провадить гостру пропагандистську акцію проти Ватикану. Це зрозуміло, бо католицька церква, випробувана боротьбою століттями прадавніми засадами, традицією, любовю і довірям серед народів, є справді наційнішою останкою проти всіх марксистських доктрин. Останнє московське діяло накинулось на Св.Престол у звязку із новою папською енциклікою 23.12.45 р. В цій енцикліції папа звернувся проти переслідування греко-католицької церкви, особливо на Закарпатській Україні. Це для більшевіків стало нагодою до скаженої наклепницької атаки.

Ось що відповідає на неї офіційний ватиканський щоденник "Осерватор Романо":

"Всі пізнали становище Ватикану до міра. Папа виразно заявив, що не може бути миру без пошанування совісті та релігійної свободи. Папа осудив пропаганду та натиск на греко-католицьку церкву зі сторони союзів, а також переслідування і увязнювання українських священиків. Закарпатську Україну боронено, а не атаковано. Її владу пітнують самі українці, але їм, як і папі, не можна закинути брехні. Папа опирається на публічних документах та інформаціях із преси, що їх ніхто не спростовував. Та це не перешкоджає московському радіові запевнити, що український народ користає, після совітської конституції, з повної релігійної свободи. Енцикліка є тому антисовітською, антидемократичною та не може опрокинути дійсних фактів. Та факти опрокидують балаканину московського радія. Во-

ни підтверджують, що енцикліка обстоє демократію, основану не на насильстві, а на повній свободі совісті, релігії, думки та звичаїв народів. Якщо вона через те є пропагандистською, то тому не винен папа, лише дійсні факти, що підтверджують насилия, заборону виконування релігійних практик, переслідування священиків аж до фізичного їх знищення та відстравування вірних усіхими способами. На це московське радіо відповідає тільки, що українці мають релігійну свободу, признану конституцією. Та ми знаємо, що ця конституція позволяє теж на антирелігійну пропаганду. Що це означає, бачимо найкраще тепер на Україні.

Після слабої оборони московське радіо починає свою звичайну наклепницьку атаку, закидаючи Ватиканові співпрацю та поширення фашизму і нацизму."

Американські посли виступають проти совітських атак на Св.Престол.

("О.Р." - 2.2.46.) З Вашингтону повідомляють, що провідник більшості в Палаті Репрезентантів, демократ Кормак, енергічно заареагував на атаки совітської преси проти Св.Престола, а головно проти совітського обвинувачення, що остання номінація нових кардиналів має на меті поширявати в світі реакційні ідеї. Він сказав, що "Ізвестія" пишуть в імені цілого Совітського Союзу та не є одиноким совітським щоденником, що постійно та послушно атакує католицьку церкву. Виглядає, що Совітський Союз намагається перешкодити створенню світового міра при допомозі міжнародного порозуміння. Атаки Москви проти загальній церкви є позбавлені правди та погано відбиваються на новій організації міру. Ці атаки не тільки фальшиві, але також провокаторські та виявляють диктаторські тенденції і спроби накинути світові волі Совітського Союзу. Вони творять частину деформуючих та фальсифікаційних плянів, щоб викликати непорозуміння та незгоду між народами західної культури. Ці атаки провадять багато людей, що вірють у світовий мир, до сумніву у чесність Совітського Союзу.

Італійська сцена.

("К.Дж." - 30.1.46.) К подав англійський журналіст Піліп Ліков, справа публічного порядку в Італії стасша раз то більше занепокоююча.

Італійські газети переповнені різного роду повідомленнями про безправство і відстками про грабунки, морди й інші злочини, що ширяться по цілому краю.

Згідно з офіційними даними, в останньому місяці було понад тисячу випадків вбивств і злочинів. Шеф італійської поліції Феррарі заявив, що в невистачаючому численні службової поліції. Алянти позволили італійському уряду тримати поліційний штаб в такій силі, як перед війною, - 65 000 карабінерів і 32 000 агентів публічної безпеки. Однак теперішній стан є нижчий на одну третю від передвоєнного. Як сподівається, цей стан можна буде поправити при допомозі набору нових сил з бувших партізанів й зорганізуванням нових вишкільних осередків. Праці в тому чарівному веже ведуться: в рекрутській школі в Римі вишколюється

б осою рекрутів; в нахоліжчій бу-
дуччині мас бути відкрита школа
старшин і підстаршин у Анцито і
в Касерти.

Серрарі подав теж до відома,
що замість огнепальної зброї, час-
тина поліції буде озброєна "пал-
ками".

На Сицилії непорядки тривають.
В окрузі Нобілле, коло Гелі, біля
Г 500 озброєних баандітів напали
звону на поліційні бараки. Бараки
спалено, а п'ять карабінерів убито.

Три дні пізніше пробували ви-
садити комуністичну головну квар-
тиру в Месіні при допомозі фляш-
ки від пива, наповненої динамітом.

Не своєчасно запримічено, і замах
не вдався. Цього самого дня 150
войків - карабінерів вийшли на
блаву до Монте Герре. Коли вони
шукали квартиру в кінці села, на
них поспалися стріли. Двох було
убито і кількох ранено.

В іншому нападі біля Портініко
п'ять вояків було вбито і чотирох
ранено.

На більші заворушення на Сици-
лії панують в провінції Палермо,
трохи менше в провінціях Калта-
нісетті, Рагузі і Катанії. В усіх
цих округах поліція при допомо-
зі регулярних військ намагається
за всяку ціну знищити бушуючі
банди. Операціями керує генерал-

махор. В головних осередках бан-
дитизму заборонено виходити з
мешкан у вечірніх годинах.

Генерал Михайлович приготов-
ляє відсіч.

Як повідомляє американський
кореспондент газети "Старс енд
Страйпс" Артур Ногес, генерал
Михайлович із около 70 000 чет-
никами укривається у горах Сербії
на півден від Білгорода і очікує
весни, щоб провести атаку, яка ма-
ла б скинути режим Тіта і повер-
нути владу королю Петру. Частини
Тіта зробили довгі безвідлідні
пошукування, щоб зловити Михайл-
овича, що є обвинувачений, як воєн-

Закордонна політика ССРІ

У світлі англійського журналіста П. Вінтертона.

В англійському журналі "Таєм енд Таїд" помі-
стив недавно під поданням заголовком статтю відомий
англійський журналіст Вінтертон. Автор звідав на по-
чатку минулого осені Словітські Союз і заглянув у від-
носини дещо глибше, як цього бажали собі кремлівські
володарі. Через те на його статті про ССРІ, що в них
він одверто виявляє свої спостереження, накинулась
словітська преса, хоч він відомий в Англії, як прихиль-
ник словітів. Зміст одної з його статей передаємо на-
шим читачам:

"Словітську закордонну політику характеризує вже
від довшого часу виразний брак довіри до Англії й
Америки. Стоючи на становищі, що "хня державна безпека
може бути в майбутньому загрожена, словіти заходились
монтажувати на своїх західних кордонах блок держав,
колись самостійних, а тепер від них залежних. Цей
блок призначений за словітськими планами для того,
щоб на випадок зудару здергати на собі перші ворожі
удари. Не малу роль мали б ці держави гратеги, як джерело
постачання матеріальних та людських сил. Таку саму
оборонну систему думали словіти змонтувати теж над
Пацифіком. В Європі будова цієї системи посунулась
досить далеко. Вправді словіти не втрачають надто
до внутрішніх справ Фінляндії та обсадження важливих
стратегічних точок включно з морською базою Поркаля
створює ситуацію, що в ній незалежність Фінляндії є
тільки на папері. А вже балтійські держави не мають
і тіні незалежності.

Останньої осені стверджив я, що словіти цілковито
стероризували населення Естонії. Впадає виразно в ві-
чі його заламання, пригноблення і переляк. Супроти
цього так для мене, як і для всіх інших, що визнають
сі положенні, було ясним, що прилучччя Естонії до
словітів було актом далеко не добровільним.

Польща ніяк не виявляє відзискання волі та не-
залежності. Праця польського уряду під кермою школено-
го в Москві. Берута "де цілковито по лінії" плянів
і бажань Москви. Берута "де цілковито розтаборились" "за-
проміні" "задоги Червоної Армії. Болшевицька таїна по-
ліція чується у Польщі, як у себе дома. Нова польська
тайні поліція є тільки большевицьким відділом. Про
якусь свободу преси немає що говорити. Нові "демо-
кратичні" вибори, приготовлювані згідно з інструкція-
ми з Москви, предбачують тільки одну листу кандида-
тів. Коротко кажучи, Польща являється сьогодні нічим
іншим, як большевицькою маріонетковою державою.

Чехословакчина грає в згадуваний обговорюваній сис-
темі особливу роль. Її східну частину - Карпатську
Україну - прилучено "на власне бажання" безпосеред-
ньо до словітів. Решта Чехословаччини "самостійна" на
ділі становить вона виключну сферу словітських впли-
вів, замкнену для посторонніх глядачів. Планы Москви
супроти Болгарії та Югославії ясні. Чи то, як осінні
держави, чи як одна славянська Федерація, вони мусять
бути слухняними виконавцями наказів Москви. Маршал
Тіто, так само як польський Берут, школений у Москві,
де працював до війни, як Осип Ерош у закордонному
відділі "Відавничого Дому". Через те є можна бути
певним, що він виконуватиме слухняно всеї накази Мос-
кви.

В Будапешті рішать впливи Москви, що не є для
никого ні якої ні взагалі сумнівним. А в Будапешті,
як це було "вільно ствердити" московським журналіс-
там, резидує уряд, контролювані румунськими кому-
ністами, чию ж волю заступають вони, відомо кожному.

Усім краям, що знайшлися під словітською опікою,
стало швидко ясним, що ця опіка проявляється передов-
сім у діяльності большевицької таїної поліції. Це
принесло хвили арештувань та вивозів і розвіяло вся-
кі мрії про свободу преси. Всяка, позиційна преса пе-
рестала існувати. Уряди багатьох цих держав є пред-

ставниками виразної політичної меншості: їх встанов-
лено силово. Своєї думки не може сьогодні висказувати
ніхто, всі мусять говорити спільною мовою Москви.

Коли словітський уряд не східів спільно з уря-
дами Америки й Англії перебрати на себе контроль
над свободою виборів у Греції, заявляючи, що це було
нарушенням грецької суверенності, та цієї заяви не
можна, чевідно, брати поважно: адже ж це власне Вишні-
ського, заступника комісара закордонних справ, заявив
був у лютому минулого року румунському королеві Михайл-
овичу, що якщо назначений Москвою уряд Грози не пе-
рейшов при виборах, то це вважатиметься ворожим актом,
спрямованим проти ССРІ, і тоді він, Вишніський, не зможе
задівати Румунії незалежності. Відмова словітів
брати участь при контролі виборів у Греції диктована
тільки страхом, щоб, серучи за це прецеденс, Америка й
Англія не війшли до контролю виборів у Румунії, Ма-
дярщині, Югославії, Польщі та інших держав у словітській
"стrefі безпеки". Словітам подобається такі "стре-
фи безпеки", і вони не бажають собі ніякого втручан-
ня ззовні.

Зате по нашій стороні словіти завжди мають змогу
закладати всякі агенції, що формально залежні від уря-
дів своїх країн, виконуючи на ділі накази Москви.

Більшість урядів у словітській стrefі накинені
словітами, заступають тільки комуністичну меншість; а
однак як безоглядно поводяться вони зі своїми полі-
тичними противниками, та як сміло перевідуть усікі
основні соціальні та політичні реформи.

Москалі заявляють, що вони не бажають територі-
яльних здобутків, ні захоплення матеріальних дібр ін-
ших народів, а бажають тільки забезпечення миру. Можна
б повірити в це. Росія має величезні прости, багаті
джерела експлоатації і потребує дісно перш за все
мира. Я певний, що однаково Кремль, як і ввесь російсь-
кий народ лякається можливості другої війни. А однак
треба відверто признасти, що вигляди добрих взаємін
між словітами і заходом у висліді словітської закор-
донної політики не поправлюються, а погіршуються. Ак-
ція на кордонах, нагінка на національні почування та
правдиву любов політичної свободи серед найменших
навіть національних груп на зайнятих територіях мо-
жуть підмінувати, а та й зовсім знищити мир, що за ним
тужить Росія.

Словітська політика у східній Європі була зрозумілою в останньому періоді другої світової війни та
в перших місяцях після неї. Тоді мілітарна рівновага
була сильно захищена на користь словітів, а некористь
англо-саського світа. Було ясним і для словітів, і
для нас, що в разі потреби, Росія матиме силу поперти
свої домагання, а ми цієї сили не мали.

Атомова бомба, хоч хвилює, змінила зв'язім'єн-
тістан. За одну ніч зініхнула вона Словітській Союзу до
ролі другорядної держави. Тепер словітська ципломатія
старається надробити згладну слабість словітів. Знову
ж англо-американці мають збільшенні можливості скри-
пити свої впливи в Європі. Це вони й пропробують робити.

Дуже інтересно, як виглядала б словітська закор-
донна політика, якою вони відкрили таїну атомової
бомби. Та це надто філозофічна проблема. Існе, що англо-
американські дослідники підуть у міжнароді вперед, і
словіти нас ніколи не зможуть. Думка, щоб виявити со-
вітам тайну атомової бомби видається мені безплуздно.

Тепер ми маємо в Європі велике можливість і зав-
дання. Від багатьох літ видавалось, що ми "реакціонери",
а словіти "поступові революціонери", тому багато на-
родів піде легко під опіку словітів. Тепер нашим привіле-
єм і обв'язком є помогти народам Європи втекти від
понурої тіні тоталітарної поліції, що залишила над на-
ми. Нашим завданням є відзискати моральний провід в
Європі, що його ми були стратили, і показати, що госпо-
дарський і суспільний поступ може йти вперед, зі свобо-
дою."

ЖЖФ МІНІСТР СВІТЛЯ

Чому така погоня за скітальцями?

("Н.П." - 5.12.45.) Американські кореспонденти, які недавно були в Співтому Союзі, пишуть, що совітський уряд бачить загрозу для себе в червоноармійцях, які воювали в Європі, а тепер повернулися додому. Ці люди на власні очі побачили Європу "переконалися, що всюди там трудачим масам була більша нагода кращого життя, як для громадян Співтому Союзу. Ці совітські воєнні ветерани тепер голосно і різко критикують совітську владу і трагічні життєві умовини, які мали вони перед війною. Совітські чинники не знаходять успішного підходу до тих ветеранів. Вони то обіцяють, то картають то грозять, а може нішком і карають тих ветеранів, що, мовляв, заразивши "поверховною німецькою культурою" нарікають на співтський режим.

Пресовіце І.Б.Шапіро, відомий кореспондент американських та канадських газет і журналів, пише з Європи:

"Деякі на "краї" совітські дивізії, які воювали в Німеччині та Чехословаччині, не вернуться додому і за десять років, бо російські провідники бояться, що вони поширили б невдоволення (із совітського режиму) серед своїх родин, описуючи їм західні життєві умовини. Знайти, тисячі совітських вояків, і то на "краї" і заслужених на полях бою, якіже Шапіро, засуджені на довголітнє вигнання тому, що совітська влада б'ється, щоб, вернувшись додому, вони не настроювали громадяності союзників системи.

Дальше говориться в статті, що нічого дивного в тому, що більшевики за всяку ціну стараються стягнути до себе всіх втікачів - бувших своїх громадян, бо саме вони можуть стати найкращими пропагаторами на некористь Співтому Союзові. Дальше сказується про намагання так зв. "українських комуністів" у Канаді не допустити розвинуті як слід акцію допомоги

збігцям при допомозі масових віч, відповідних дописів і т.п. Товариство Канадських Українців (комуністичне) видало навіть брошурку в англійській мові під назвою "Правда про українських скітальців у Німеччині". Ця брошурка це є промова міністра закордонних справ України Д.Мануїльського, виголошена на конференції учителів Західної України у Львові ще 6.1.45 р. Мануїльський старається доказати, що українські націоналісти - наймити Гітлера, а канадські комуністи від себе додають, що українські скітальці - бувші гітлерівці, бо що ж вони роблять у Німеччині, чому не повертаються додому. Як найсильніші доказ нашої запроданості, Мануїльський видвигає справу творення так званої "Дивізії Галичина", яка воювала проти більшевиків, а тим самим проти аліантів взагалі.

Згадана стаття ініціається закликом, щоб усі українці, як один, стали на допомогу скітальцям та використали кожну нагоду, щоб правдиво інформувати співгromadin - ще українців про ганебну московську кампанію проти українців - скітальців та інші причину.

Вязень концтабору в Саксенгаузен Й.Бажанський пише багато у своїх споминах про провідника українських націоналістів Гандера, що сидів разом з ним у концтаборі в 1943 р.

Цікавим є те в тих споминах, що Гандера мав щоденно свіжі інформації та що якісь СС-кій генерал Шольер намагався намовити його до навязання взаємніми та виціфованням прокламації Української Самостійності.

Як знаємо, провідник українських націоналістів на це не пішов.

Чужа преса про дії УПА.

Словачська газета "Час" ч. 124, видаана в Братиславі, подає:

"Словачська суспільність була в цих дніх занепокоєна ліями організованих банд на терені східної Словаччини. Шоб поінформувати нас загал про дійсний стан речей, ми вислали до Кошиць окремого звіто-

давця, а цей засягнув докладних відомостей у відділі інформації в Кошицах і Пряшеві.

... До села Суха в Страпківському повіті прийшов озброєний відділ, що числив около 250 осіб. Це відділ розтаборився у селі, а кругом розставив стійки. Мешканцям села поручено варити для них харчі і прати білизну.

Відділ досить добре озброєний. Ці бандити були в Польщі, зглядно в Україні, переслідувані, а більші із них відділі розпорощені. Не мали іншого виходу, як перейти словацький кордон і шукати хвилевого виходу в наших горах. Йде тут про дві групи: 1. членів Власової армії, що пристали були до німців, щоб воювати проти ССР, і 2. так званих бандерівців, що мають в програмі боротися за самостійність України.

Зі села Суха відійшли бандити до польського кордону. Останній раз бачили їх у селі Прикра. Вони одіті в німецькі, мадярські та словацькі військові уніформи. Народня безпека зловила двох членів цих банд. Член бандерівців Микола П. з околиць Станиславова зізнав, що на сході держави є два, або три відділи цих банд, величиною около 1 200 людя. Невеликий відділ зявився був аж у Сланських горах.

Банди з'явилися були аж у повітах Гуменне. Звідси перейшла одна з них величиною около 50 людя зі Сланських гір в повіт Сліска Нова Вес. З цього відділу вдалось було 14 вересня 1945 року зловити 5 осіб, що сидять тепер в тюрмі народної безпеки в Кошицах.

Народня безпека поробила всі заходи, щоб ученішкідливити ті банди. Має докладні дані про їх побут і є в звязку з військовим командуванням. При тій нагоді треба спростувати пропаганду, яка твердить, що військове командування зарядило мобілізацію кількох річників до боротьби з тими бандитами. Це не є згідне з правдом, бо потреби такого кроку немає.

До східної Словаччини прийшли совітські військові відділи, щоб помогти ліквідувати ті банди."

З таборового життя

Спарти

Спорт копаного мяча, який тішився найкращою популярністю у нашому таборі, зареєстрував себе 10.2.46. у найгіршому світлі.

Гостями була німецька дружина з 5-го табору. Дружина добра, амбітна, з коректними поводженнями. Не диво, що у першій половині гри стрілили нашій репрезентації два голі.

Таборова одинадцятка грава цим разом гірше, як анемічно. Чи ж по останніх дійсно концертових змаганнях спочілося все на лаврах? Чи переконання, що ми сильні, дасть нам самсперемогу, не вкладаючи у це дійсно праці?

По першій половині сходить самовільно з грища воротар, мовляв,

що з такими "паталахами" не буде грati. Він мав раци, але, як добрий спортовець, так поводитись не повинен.

По торгах і суперечках, почалася друга половина з резервовим воротарем.

До кульмінаційного пункту дійшло, коли суддя подиктував карний (до речі, правильно) у сторону наших. Почалася суперечка. Згодом вибіг наш спортивний референт і в грубий спосіб візвав до перервання гри. Змагання закінчено "воковером", а наша "героїчна" публіка нагородила суддю (від гостей) кількома стусанами.

Ще кілька слів на маргінесі цих змагань. Поступування спортивного референта дало лише довідку його спортивої невихованості, і

така людина цього посту не повинна займати. А панам змагунам треба взяти під увагу, що етика гостинності чогось від них вимагає. Мечу не зиграється "калікуванням" культурні змагання таких історій не знають.

Частина нашої публіки є скрайно невихованою. Як хтось привик до змагань якихсь підрядних дружин лише з назви спортивця, що кінчилася биттям на дрючки, то не мусить це пристосовувати на нашому таборовому ґрунті і приносити сорому загалові.

В сумі ми дали показ спортиво-го невиховання, браку культури, гостинності.

Не буде дивно, якщо німецькі дружини зб'ютуть наш табор і не скочать з нами більше грati.